

ויאמר משנה

פרשות "מטות מסעי". כ"ו תמוז ה'תש"פ. עלון מספר 93.

לא נקרא בר מצוה! כולם יאכלו וישתו ולא יגידו דברי תורה? לכזאת בר מצוה אני לא הולך". והנה בעוד השניים מדברים, הגיע אדם נוסף, עני ואביון, ביחד עם בנו, לבקש ברכה מהרב לרגל הכנסו של הנער לעול תורה ומצוות. האיש לא התכוון להטריח את הרב להשתתף בשמחה. כל כונתו היתה, כאמור, רק לבקש את ברכת הרב. האיש האזין לשיחה של הרב עם הגביר, ולפתע אור אומץ ושאל: "אולי יכול הרב לבוא להשתתף בשמחה שלנו. בני, נער בר המצוה, הכין פלפול ארוך, ולכבוד גדול יהיה לנו אם יטרח הרב ויבוא לשמחנתנו, ואף יאזין לדברי התורה שיאמר הבן". נענה ה'בית הלוי' על אתר ואמר: "אליכם, בעזרת ה', אבוא! ילד שלומד בחיידר תורה, ואומר דברי תורה – אבוא להשתתף בשמחתו!". הגביר ראה, שמע ונדהם – "אלי – הוא לא בא, ולשלעפער הזה – כן... הוא מהר לספר לחבריו מה שהרב 'עולל' לו: "מילא אם הרב לא היה הולך בכלל לבר מצוה – ניחא, אבל אליו כן ואלי לא, רק מכיוון שבנו לומד בחיידר, ובני לא – דבר כזה לא מתקבל על הדעת", אמר. הוא החליט לנקום בבו! בהיותו גביר בעל השפעה רבה בעיר, פנה לבעל האכסניה בה התגורר הרב, והורה לו באופן חד משמעי להוציא את הרב מביתו. במקביל הוציא הודעה לכל בעלי הבתים שבעיר, לכל יהינו להשכיר את דירותיהם לרבו! בעל האכסניה נאלץ בעל כרחו, להודיע לרב על הצורך לפנות את האכסניה. הרב הבין למצוקתו והרגיע אותו: "אני מבין אותך, אתה חייב לשמוע בקולו של הגביר. אם לא תשמע לדבריו עלול אתה למצוא את עצמך ללא פרנסה, ללא פת לחם". הרב ניסה למצוא מקום מגורים אחר, ומשנתקל שוב ושוב בסירוב, הבין את שעולל לו הגביר... והנה מושל העיר, גוי מבטן ומלידה, שהעריך מאד את הרב, שמע את כל הסיפור ואמר לרב: "אני אתן לך דירה מפוארת חנים אין כסף, ובלבד שתשאר עמנו בעירנו". אך ה'בית הלוי' חשש שמא יהיה בזה חילול השם ועזב את העיר. בצורה שכזאת קיים ה'בית הלוי' את ה'יולא תחניפו'. הוא לא נרתע להשמיע את דעתו הברורה, דעת תורה, באזניו של הגביר, ואף אם הדבר יהיה כרוך באיבוד מקום המגורים. מי שחי באמונה – יודע שהכל מאת ה'. אך לא כל אחד יכול לעזור לו – חוץ מהבורא יתברך! לאדם כזה אין מה ואין למי להחניף! רבות! הבה ונזכור: כשיש אמונה בבורא עולם – אין צורך להחניף לאיש.

**מסקנה: חנפנים החוצה! לכו תלקחו את האדונים שלכם!
שבת שלום ומבורך!**

על פי מגיד המישרים הרב ראובן אליצור קרלינשטיין זצוק"ל ומגיד המישרים הרב שבתאי יודלביץ' זצוק"ל.

סיפור לשבת קודש:

צדקה תציל משודדים ומגנבה.

הסיפור הבא סופר על ידי ראש מוסדות "אור החיים", רבי ראובן אלבו שליט"א, שספר מרן הראשון לציון הרב עובדיה יוסף זצוק"ל, בספרו "מאור ישראל" על מר דב אורנשטיין, האיש שעל שמו נקראים "בתי אורנשטיין", בשכונת גאולה בירושלים. המעשה ארע לפני יותר ממאה שנה, ומעשה שהיה כך היה: מר אורנשטיין היה עשיר גדול ונדיב לב. כל עני שהיה בא לפניו, קבל ממנו נדבה בעין יפה. בעירו גר תלמיד חכם עני מרוד, שבתו התארסה בשעה טובה ומוצלחת, ומועד החתונה קרב ובא. הוא התחייב לתת לה נדוניה, אך לא היתה בידו פרוטה לפורטה. במהלך נסיונותיו לגייס כספים, הציעו לו שינסה את מזלו אצל נדיב הלב מר דב אורנשטיין, וכך באמת עשה: הוא סר לביתו, דפק על דלת ביתו המפוארת, והלה קבלו בסבר פנים יפות. הוא החל לגלול באזניו את מצבו הקשה, ובסיעתא דשמיא נשא חן בעיניו, ומר אורנשטיין הסכים לשלם לו את כל הוצאות החתונה. אולם תנאי אחד התנה: שגם הוא יחמן להשתתף בשמחה. אותו תלמיד חכם – שנדהם מנדיבות לבו של העשיר – הבטיח, תוך כדי שהוא מרעיף עליו ברכות חמות, שכמובן, הוא לא

מאמר על פרשת השבוע:

"וְלֹא תַחְנִיפוּ אֶת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֶתֶם בָּהּ כִּי הִיא יְחִיפָה אֶת הָאֶרֶץ" (במדבר ל"ה ל"ג).

הספרי כותב, כי מפסוק זה לומדים אזהרה לאסור חנופה. הרב משה בן נחמן זצוק"ל, הרמב"ן, במקום מסביר שהאזהרה היא שלא להחניף לרשעים. שמעתי מהרב שבתאי יודלביץ' זצוק"ל, אי"ר שפסעל, הוא היה 'מגיד' אמיתי, וכך אמר: החמור שאל את הכלב: "אני לא מבין, אני עובד כל היום 'כמו חמור', מבוקר עד ערב סוחב משאות על גבי, ובעל הבית לא אוהב אותי. ואילו אתה, הכלב, לא עובד כלום, וכולם אוהבים אותך, מלטפים אותך, מטיילים אתך, אתה ממש 'מלך' – מה הסוד שלך?". אמר לו הכלב: "בוא ואלמד אותך את הסוד! בלילה, כאשר בעל הבית מביא לך לאכול, תוציא לשון, תלקק אותו... כך הוא יאהב אותך... תבין היטב: גם בעל הבית זקוק לליטוף! אם תלטף אותו – הוא גם ילטף אותך!". הגיע הלילה. בעל הבית הגיש לחמור את מנתו. החמור הוציא את לשונו הארוכה והחל ללקק את אדונו לאורך ולרוחב, כשמפיו נחל ריר בכמויות נדיבות... בעל הבית התרגז מאד, והחל לצעוק עליו בקולי קולות: "חמור שכמור! מה אתה עושה לי?! ממחר בבוקר אכפיל ואשלש את עבודתך, עד שתלמד איך מתנהגים"... למחרת בבוקר פנה החמור לכלב ואמר לו: "כלב שכמור! למה רמית אותי? עשיתי כמו שאמרת לי לעשות, לטפתי את בעל הבית, ורק נזק לי מזה...". אמר לו הכלב: "זוהי אמנות מיוחדת לדעת איך ללקק... אני הכלב, יודע איך מלקקים אתה, החמור, לא בקי במלאכה זו...". כך היה ר' שפסעל עושה ליצנות מהחנפנים... לא כולם יודעים להחניף. במקרים רבים החנופה מאד מאד לא מוצלחת... אבל 'כלב' – יודע להחניף! הוא יודע טוב מאד ללקק... ה"שערי תשובה" מביא: "אמרו רבותינו: אם יש עליך רעים, מקצתם – משבחים ומקצתם – מוכיחים, אהב את המוכיחים ושנא את המשבחים, כי אלה – לחיי עולם יביאוך, ואלה – ברעתך ישמחוך, כי ישבחוך!". המוכיח מביא לך תועלת, הוא נותן לך מוסר, ובכך הוא מביא אותך לחיי עולם! החנפן – לא מביא לך כל תועלת. 'לא נשאר לך ביד' מאומה מכל החנפה. זאת ועוד: מי שמוכיח אותך, נותן לך מוסר – סימן שהוא מחזיק ממך! הוא אווזו שיש לך כוחות להשתפר, לכן הוא בוחר להוכיח אותך. מי שמתחנף אליך – לא מחזיק ממך באמת... כעת, לפי שעה, הוא משבח אותך, אבל בתוך לבו – אין לו הערכה אמיתית כלפיך. משל למה הדבר דומה? תינוק – לא יודע ללכת. כשהוא גדל מעט ומתחיל לפסוע כמה פסיעות – שמחה וששון! התלהבות... מה יש? מה קרה? על מה ההתלהבות? התשובה: כיון שבעיקרון הילד לא יודע ללכת, ממילא עושים ענין מכל פסיעה שלו. כן הוא החנפן. הוא משבח אותך, מתלהב ממך, עושה ענין מכל דבר קטן. מדוע? כי באמת הוא לא אווזו ממך... כשאין – עושים ענין מכל 'יש'... רבם ומאורם של ישראל, הרב יוסף דב בער סולובייצ'יק מבריסק זצוק"ל, ה'בית הלוי', היה רב בעיר הגדולה סלוצק במשך עשר שנים. בנו מספר כי הוא עזב את העיר בעקבות מעשה שארע: באותה התקופה החלה המודרניזציה להתגבר. 'לגבירים המתחודדים' כבר 'לא התאים' לשלוח את ילדיהם ל'חיידרים' המיושנים, והחלו לשלוח אותם לבתי ספר מודרניים. בנו של אחד הגבירים הגיע למצוות. הגביר התכוון לערוך לו סעודה מפוארת, וכדי 'להשלים את התמונה' הוא נכנס למעונו של ה'בית הלוי' להזמין להשתתף בסעודה. שאל אותו ה'בית הלוי': "באיזו סוגיה ידרוש הבחור, נער בר המצוה?" הגביר התבלבל לגמרי... בבית ספר של בנו לא ממש לומדים סוגיות... הוא השיב ואמר: "כבוד הרב יודע! הילדים של היום הם לא הילדים של פעם... הילדים של היום כבר לא אומרים פלפול בבר מצוה שלהם"... נענה ה'בית הלוי' ואמר לגביר: "אם הנער לא דורש בדברי תורה – הרי זה מושב לצים, ואינני הולך למקום שכזה". האבא ניסה לשכנע את הרב: "אין אדם טורח בסעודה ומפסידה! ערכנו סעודה שלמה, ישתתפו בה אנשים חשובים, וכולם מחכים שהרב יבוא". אך הרב נשאר בשלו: "זה

ישכח להזמינו לחתונה. אולם, לצער הרב של אבי הכלה, ולאחר מכן יתברר כגם לצערו הענק של אורנשטיין, ההכנות הקדחתניות לחתונה, העסוקים הרבים, הטרדה והלחץ, גרמו לכך שהתלמיד חכם שכח להזמין את העשיר. רק לאחר שהסתיימה החופה והתחילו הריקודים – נזכר... הוא הריגש נורא ואיום על העול המחפיר שעשה... ללא שהיות – עצר את הריקודים, ובקש מהמוזמנים שיתלו אליו, עם תופים וחצוצרות, אל ביתו של העשיר, כדי להזמינו להשתתף בשמחה. "טוב מאוחר מלא כלום", אמר לעצמו... כשהגיעו לבית הם ראו מחזה מוזעזע: מר אורנשטיין ואשתו היו כפותים בידיהם וברגליהם למטה, כשהם כמעט ללא רוח חיים. מר אורנשטיין ספר שנכנסו שודדים לביתם, כפתו אותו ואת אשתו, ואיימו על חייהם אם לא יגלו את מקומה של הכספת שבביתם. בלית ברירה הוא נאלץ לגלות להם את המקום, והם החלו לרוקן את תכולתה: זהב וכסף, תכשיטים ויהלומים. השודדים תכננו שלאחר שיסיימו את מלאכתם, הם יהרגו את מר אורנשטיין ואשתו כדי שלא ילשינו עליהם למשטרה. לפתע, בעודם ממלאים את שקיהם, שמעו קולות של תופים ומחולות, וסברו שהמשטרה הכינה להם מארב, והיא בדרכה לתפוס אותם... מיד עזבו את הכל, ונסו בבהלה כל עוד רוחם בם, בידיים ריקות. התברר כי חייו, חיי אשתו, וכל ממונו נצלו בזכות מעשה הצדקה שעשה!

חידודי הגר"ח:

סיפור המשתרע על גבי עמוד שלם ברש"י – סנהדרין מ"ד עמוד ב'. התוספות הכי גדול – בבא קמא ק"ז עמוד א' דיבור המתחיל "עירוב".

הידעת?!

שאלה: מה עושים עם אין ספור הפתקים שבכוחל המערבי? התשובה תתפרסם, אולי רק כדי למתוח ולעצבן, בעלון הבא בעזרת ה'...

לקחי הקורונה:

כל זמן שהמסכה עדין קצת נורמלית – נתן להדק את קצות המסכה שנקרעו. אחרי זה – הלך... או במילים אחרות: כל זמן שהנר דולק – אפשר עוד לתקן!

חידה על פרשת השבוע:

"... בפרשה יש מילה, שאם מוסיפים לה נקודה קטנטנטנה – היא משנה את כל המשמעות. מהי המילה? **התשובה תתפרסם בעזרת ה' בעלון הבא.**
החידה מהעלון הקודם: פינחס הוא צאצא של אהרן הכהן. מה המתנה בכך שהוא יהיה כהן? הרי גם צאצאיו של אהרן הם כהנים?
התשובה: כשאהרן קבל את ההבטחה שהוא ובניו יהיו כהנים, ההבטחה היתה תקפה רק לנכדיו שילודו לאחר מכן (בנין נכללים בהכרתם ככהנים). פינחס נולד לפני זה, ולכן ההבטחה לא קשורה אליו. ממילא המתנה היתה שהוא יהיה כהן למרות שזה לא מגיע לו.

אודות פרשת "מטות":

יש לה 112 פסוקים. מתחילה בפרק ל' פסוק ב'. מסתיימת בפרק ל"ב פסוק מ"ב. טעם נדיר – תרי טעמי.

אודות פרשת "מסעי":

יש לה 132 פסוקים. מתחילה בפרק ל"ג פסוק א'. מסתיימת בפרק ל"ו פסוק י"ג. טעמים נדירים (פעם אחת בלבד): ירח בן יומן וקרני פרה.

אודות פרשות "מטות" ו"מסעי":

יש לה 244 פסוקים. מתחילה בפרק ל' פסוק ב'. מסתיימת בפרק ל"ו פסוק י"ג. הפרשות המחוברות הארוכות ביותר בתורה.

אודות חומש "במדבר":

36 פרקים, 10 פרשות, 1288 פסוקים. מתחיל בפרק א' פסוק א'. מסתיים בפרק ל"ו פסוק י"ג. טעמים נדירים: תרי טעמי, ירח בן יומן, קרני פרה.

ממתק לשלחן שבת:

"**וחמרים אחד ושישים אלף**" (ל"א ל"ד). יהודי תימן התוכחו עם הנוצרים. אחד הנוצרים שאל את היהודים: "כמה נביאים יש לנו?". "אני יודע", אמר יהודי אחד, "יש לכם 61000!". "נכון". "פסוק מפורש: "וחמורים – אחד ושישים אלף...".

הילולא דצדיקאי:

הרב חי יעקב ציון עדס זצוק"ל, כ"ז תמוז ה'תשכ"ג. ראש הישיבה הרב שמואל רוזנבסקי זצוק"ל, כ"ז תמוז ה'תשל"ט. רבי אלעזר אביחצירא זצוק"ל הי"ד הבא אלעזר, כ"ז תמוז ה'תשע"א. הרב משה טייטלבוים מאוהל זצוק"ל, כ"ח תמוז ה'תר"א. הראשון לציון הרב יעקב שאול אלישר זצוק"ל, כ"ח תמוז ה'תרס"ו. הרב יוסף שלום אלישיב זצוק"ל, כ"ח תמוז ה'תשע"ב. המשגיח הרב משה מרדכי חדש זצ"ל, כ"ח תמוז ה'תשע"ו. רבנו שלמה יצחקי זצוק"ל – רש"י, כ"ט תמוז ד'תתס"ה. אהרן הכהן ע"ה, א' אב ב'תפ"ח. המגיד הירושלמי הרב נטע וייס זצ"ל, א' אב ה'תרע"ח. האדמו"ר הרב שלמה הלברשטאם מבאבוב זצוק"ל, א' אב ה'תש"ס. הרב שריה דבליצקי זצוק"ל, ב' אב ה'תשע"ח. הרב מנחם עזריה מפאנו זצוק"ל הרמ"ע, ד' אב ה'ש"פ. רבי רפאל אנקווה זצוק"ל, ד' אב ה'תרצ"ה.

סיפור בהמשכים:

יעקל הקמזן הגוי (חלק ג').

תקציר: בעיירה אחת היו שני עשירים. אחד נדיב והשני קמזן מאוד, שמו יעקל. כל פעם שהיה חוזר מהעיר הגדולה, היה מביא מעטפות עם כסף בשביל האנשים שהיו גרים בעיירה. הוא היה גובה סכום כסף לא נמוך. במיוחד יצא שמו לשמצה, על כך שגם מאלמנות ומעניים ומאנשים שאין הפרוטה מצויה בכיסם – היה גובה את אותו מחיר גבוה ביותר. רוב המעטפות היו הרי מיועדות דוקא לנצרכים הללו. היה יעקל הסוחר מגיע לבית האלמנה או העני הנמנע, מגיש את המעטפה המרשרשת, ודורש במפגיע את שכרו בנתח הגון... האלמנות והעניים כעסו מאד על החלק הנכבד שהותיר לעצמו משלהם, "וכי אין בלבך שום רגש של רחמנות?" התריסו כנגדו, "הרי רואה הנך כמה זקוקים אנו נואשות לתמיכה זו, ולך ברוך ה' לא חסרים מצלצלים... ולמה לך לגזול את כבשת הרש? וכי מה כבר טרחת כאן? הרי לא נצרכת אלא להכניס המעטפה בכיס מעילך, ולהביאה לבעליה! וכי על כך צריכים אנו לשלם מחיר גבוה שכוה?!". אך יעקב הקמזן היה גם עקשן מובהק, ולא ותר על פרוטה מדמי הסרסור. כל תחנוניהם נפלו על אוזניים ערלות, "אם אין תשלום, אין מעטפה! אני מחזיר את הכסף לשולח!". בלית ברירה נאלצו לשלם לו כדרישתו.

המשך יצא בעזרת ה' בעלון הבא...

חידות על פרשות השבוע:

- א. מי יכול להפר לבת קטנה את הנדרים?
- ב. מי יכול להפר לנשואה את הנדרים?
- ג. למי מותר להרוג רוצח בשגנה?
- ד. היכן חנו בני ישראל לאחר נסיעתם ממדבר סין?
- ה. מקום קבורת אהרן.
- ו. המילה הראשונה בפרשה.
- ז. סוג של מתכת.
- ח. נשיא שבט מנשה.
- ט. סוג של תכשיט.
- י. ארץ שיש בה הרבה מקנה.
- יא. נשיא שבט יהודה.
- יב. מי קבל 48 ערים?
- יג. מה פרשות השבוע?
- יד. מקום קבורת משה.
- יז. מקום החניה הראשון בצאת בני ישראל ממצרים.
- יח. על איזה מקום מלך הכנעני?
- יט. אביו של אליצפן.
- כ. סוג של תכשיט.
- כא. "חוקים" בארמית.
- כב. שם נדרף לנשיאים.
- כג. מה עשו בני ישראל לרכוש מדין?
- כד. מבנות צלפחד.

על פי סדר א'-ב'

זמני השבת:		שבת פרשת "מטות מסעי":			זמנים לפי ירושלים עיהק תוכב"א.			
הדלקת נרות	שקיעה	עלות השחר	נץ החמה	חצות היום והלילה	שקיעה	מוצאי שבת	צאת הכוכבים	רבנו תם
19:10	19:49	4:22	5:46:00	00/12:45	19:49	20:25	20:25	21:01

מזל טוב ל:
משפחת מדינהרוא הי"ו
על הכר מצוה של הבן
דניאל קלמן הי"ו
יהי רצון שיוכו לגדלו לתורה
לחופה ולמעשים טובים!

עלון "מטות מסעי" ה'תש"פ מוקדש לעילוי נשמת: שלמה חיים בן אסתר ז"ל נפטר בכ"ו תמוז ה'תשנ"ג.